

röportaj: UMUT ÖREN

KİŞİ

Reportaj

“

Ben politik biri değilim; dostluk ve kardeşlik peşinde koşan bir adam oldum. Türk-Yunan dostluğu hakkında, hocam Livaneli ile Theodorakis'in kurmuş olduğu dostluk köprüsüne, coğrafi olarak da ayıramayacakları bu iki ülke arasına çivi çakmaya çalıştım. Bu konuda oldukça başarılı oldum.

”

DEVAMI ARKA SAYFADA...

Fedon, 2024 yılında aynaya baktığında ne görüyor? Yılların getirdiği tecrübeyle bugünü nasıl tanımlarsınız?

Aynaya baktığımda, yüzümün kırışık ve saçlarımın bembeyaz olduğunu görüyorum. Hafif göbekli bir adamım, ama hala yaşlılığı kabul etmek istemeyen bir ihtiyarım.

Bugünkü dünyadan bahsetmek istiyorum; onu özetleyeyim. Yozlaşmış, tekdüze ve saygının bittiği bir durumdayız. Sevginin kalmadığı, ne insana ne de hayvana değer verilmeyen bir dünyaya geldik. Elektronik dünya geliyor ama gelenek, görenek, saygı ve insanlık maalesef yok olmaya yüz tutuyor. Düşünmeyen bir gençlik yetişiyor. Üretiyorlar, tüketiyorlar, bitiriyorlar; yazık oluyor. Konuşacak çok şey var ama ben bu kadarla yetineceğim.

Yıllar boyunca müzik kariyerinizdeki en büyük dönüm noktası neydi? O an sizi nasıl etkiledi ve kariyerinizi nasıl şekillendirdi?

Ben müziğe başlarken hiçbir menfaat düşünmedim. İyi bir iş adamıydım. Olduğum gibi göründüm; görüldüğüm gibi oldum. Aslan burcunun vermiş olduğu özgüvenle "Ben yapıyorum, isteyen dinlesin" dedim. Tüm acemiliğime ve tecrübesizliğime rağmen, çok düşünüp bir kerede karar verdim. "Ben bu işi yaparım" dedim.

Müziğim, o yaşında sesimi duyurmama bir vesile oldu; televizyon, radyo gibi platformlar sayesinde kendimi ifade ettim. Ben politik biri değilim; dostluk ve kardeşlik peşinde koşan bir adam oldum. Türk-Yunan dostluğu hakkında, hocam Zülfü Livaneli ile Mikis Theodorakis'in kurmuş olduğu dostluk köprüsüne, coğrafi olarakda ayıramayacakları bu iki ülke arasına çivi çakmaya çalıştım. Bu konuda oldukça başarılı oldum.

Belki bazıları tarafından çok beğenilmedim ama çok sevildiğimin farkındayım. Hele hele Fedon'u tanıyıp sevmeyen pek yoktur. Kıskananlar vardır; anten taksınlar, mühim değil. Çekemiyorlarsa (gülerek) ama ben, Türk halkının bana göstermiş olduğu sevgiyle büyüdüm. 40 yılda bu duruma gelmek kolay değil. Bir sene parlarsın, geçer gider. Ama ben 40 yıldır ayaktayım, hâlâ çalışıyor ve seviliyorum. Sevdiğim için zaten çalışıyorum. Anlayan anlıyor; Fedon'u bilen biliyor. Bilmeyense kendi bilir.

Aile geleneğinizin sizin üzerindeki etkileri neler? Çocukluğunuzda aldığınız değerler, aile üyelerinizle olan etkileşimleriniz ve sahne, kişisel ve sosyal yaşamınızı etkiledi mi?

Etkilemedi desem yalan olur. Gece hayatı insanı yıpratıyor ve bu durum gençlikte ailenin huzurunu bozabiliyor. Ancak benim ailem, gelenek ve görenek olarak saygıyı hiçbir zaman yitirmemiştir. Çocuklarım ve eşim, bu yolculukta yanımda oldukları için şanslıyım; eşim olmasaydı, bu evlilik 58 yıl devam edemezdi.

Elbette ailem üzerinde bir etkisi oldu. Ama o kadar çok sevildik ki, bana kıymet veren insanlara "Ben bu işi bırakıyorum" demedim, diyemedim. Hastalandım, ailemin en yakınlarını kaybettim ama yine de çalışmaya devam ettim. Bir daha dünyaya gelsem, "Fedon ne yaparsın?" dersanız, ben yine Fedon olmayı tercih ederim. Her konuda başarılı oldum; bu konuda tevazu göstermeyeceğim. Etkiledi mi? Evet, etkiledi.

Kış Fedon'u açıldı mı? Kış aylarında sahne performanslarınızda nasıl bir değişim hissediyorsunuz?

Benim için açılmadı. Ben deniz ve susuz bir yerde yaşayamam. Sezonu şöyle açtık: İş, adalar (ben büyük adalıyım); tekne burada, bir tane de Bodrum'da var. Yani tekneyle gezmek, balık tutmak, adaları dolaşmak ve denize girmek benim için önemli. Performans dersanız, maşallah, fena değil. Çalışıyorum, çok güzel teklifler alıyorum.

Altın yılını yaşıyorum diyebilirim.

Hayatınızda sizi en çok gururlandıran anı nedir?

Hayatımda beni gururlandıran olay dersanız, birkaç olay var ve bahsetmek istiyorum. Birincisi, Türkiye'deki ilk devlet kanalı TRT televizyonuna çıkan, Rumca fon müziği çalmayan bir kurumda Fedon'un çıkıp aslanlar gibi Rumca şarkı söylemesi. İkincisi, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda Atatürk heykelinin önünde Rumca şarkı okuduğum andır. Ayrıca, 1974 yılında Kıbrıs'a giden ilk Rum oldum ve orada rahmetli Rauf Denктаş tarafından karşılanıp evinde konaklatıldım. En önemlisi de bence, Türk ve Yunan jüri üyelerinin ortak kararıyla Fedon'un Türkiye-Yunanistan arası Abdi İpekçi Dostluk ve Barış Ödülü'ne layık görülmesidir.

Benim için para ikinci plandadır; bunlar benim çocuklarıma bırakacağım en büyük miraslardır. Daha birçok olay vardır ama ben bunlarla yetinmek istiyorum. Bir şehit torunuyum ve en büyük sempaticanlığım Mehmetçik Vakfı'ndadır. Elimden geldiğince reklamını yapmak istemiyorum ama yaptığım bağışlar, sanki kendi ailemden birine yapıyormuşum gibi. Araştıracabilirsiniz; şehit ve polis vakfına yaptığım yardımlar var. Ben sokakta dilenciye para vermem. Ülkem adına, vatanım adına yapabileceğim, vatani görevim olarak bunları yaptım.

Sahnede güçlü bir enerji yayıyorsunuz. Performans öncesi hazırlık süreciniz nasıl geçiyor? Sahneye çıkmadan önce özel bir ritüeliniz var mı?

Onlarca, yüzlerce ödöl almama rağmen hâlâ o son sahneye çıkış müziği çalarken elim ayağım titrer. Kollarımı açarım, Tanrıma "Beni utandırma" derim ve sağ ayağımla çıkarım. Bu da benim 40 yıldır vazgeçemediğim bir olaydır. Duamı etmeden sahneye çıkmam. Duamda sadece Tanrı'm vardır. Ben deistim, bunu söylemekten de hiç çekinmiyorum. Şu var, ben herkesin inancına saygılıyım. Taşa, duvara, ineğe, öküzlere; kime taparsa tapsın, onlara da saygılıyım. Ama onların da bana saygılı olmasını isterim.

Müziğin yanı sıra iş dünyasında da başarılısınız. Sanatçılığın ötesinde sizi motive eden başka projeler var mı? (isminize özel ürünleri kastediyoruz "bu sezon çok tatlı bir plaj havlusu da eklendi mesela")

Sahnenin dışında başarılarımın devamı şöyle oldu: Oğlumun ısrarıyla, hem menajerim hem de patronum olan eşsiz bir evlat. Çok çalışkan bir adam. "Baba, güneş yağı çıkartalım." dedi. Oğlum, "Ben

uğraşamıyorum, yorulдум." dedim. "Ben yaparım." dedi. "Peki." dedim. "Baba, havlu çıkaralım, Fedon havlusu." dedi. "Peki." dedim. "Baba, gömlek ve şort takımı çıkaralım." dedi. "Peki." dedim. Hiçbir zaman evlatlarıma hayır demedim; doğruyu yanlış gösterdim, tercihleri onlardaydı. Her ikisi de çok başarılı: Oğlum da, kızım da. Kızım evli, kocaman bir torunum var. Maşallah, Allah sağlık versin. Oğlum ise benimle beraber. Ne o benden ne ben ondan kopamıyoruz.

Çalışmak, çalışmak zaten benim tohumlarımda var. Durmak diye bir şey yok. Ama fiziksel olarak, tabii ki yaş 80'e geldi. Yine de duramıyorum. Hiçbir şey yapmasam bile hobilerim var: motosiklet, deniz motorları, araba yarışları vs. Onlarla idare etmeye çalışıyorum. Hatta bir espi yapayım; katamaran deniz sürat motorları yarışlarına gittik. Gençler, tabii orada toplanmış. "Ya baba, senin burada ne işin var, sen git evde istirahat et." falan dediler. Öyle bir hırs kapladı ki beni, Tanrım da yardım etti. O yarışta Türkiye ikincisi oldum. Yani başarılarım, çalışmamın, sevilmemin, alkışlanmamın bana verdiği en büyük moraldir. Ondan başarılı oldum ve en mühimi, tekrar ediyorum, sevilen bir adamım; bunu biliyorum, hiç şüphem yok. Allah da beni bu sevgiden mahrum etmesin.

Kış aylarında neler yaparsınız? (Biz sizi güneşe en yakın olan Olympos dağının zirvesinde, evinizde televizyon izlerken hayal ediyoruz. Yazın gelmesini bekleyen bir süper kahraman gibi.)

Fedon, evde oturup televizyon seyretmez. Zaten hayatında kahveye gitmemiş bir adam. Hiçbir oyunu bilmez. Fedon, kışı yaza benzetmeye çalışan bir adam. Tekne, adalar... Denize girmek en büyük zevkim. Bunu bir hava olsun diye yapmıyorum. Ben öyle soğuk sıcak bakmam. Canım denize girmek istedi mi, giderim Büyükada'ya, denize girerim ve gelirim. Kalkıp da basın mensuplarını çağırıp "Bak, Fedon denize atladı" filan demem. Sadece canım istiyor, o kadar. Ama bunu başka türlü yorumlayanlar var. "Fedon işte hava yapıyor da, yok bilmem denize atlıyor" diye... Ben yazın da kışın da (biraz ayıp olacak ama) süper kahramanıyım. Ve kendimle de gurur duyuyorum.

Geleceğe dair yeni projeleriniz var mı? Yakın zamanda hayata geçirmeyi planladığınız çalışmalar nelerdir?

Geleceğe dair planlarım, projelerim tabii ki var. Zaten onlar bitti mi, umut bitti mi otur ölümü bekle. Mesela en çok istediğim, bir Fedon belgeseli yapmak. Çok teklifler alıyorum ama seçici davranıyorum; öyle bir gazete röportajı gibi değil de, gerçekten güzel bir belgesel olmasını istiyorum. Ayrıca, yıllarca bitiremediğim kitabım var. Tam bitti diyorum, yine yeni şeyler çıkıyor. Ama çok güzel bir kitap yazdım; hem Fedon'un çocukluğunu, hem sahnesini, hem askerlik yıllarını, hem de politik durumlardan dolayı çektiği acıları, gurur duyduğu olayları anlatıyorum. Kitabımın ismini de size açıklayayım, şimdiden: BİR AVUÇ BİZ. Yani, bu kadar yıl boyunca hep "öteki" olmanın, "onlar" olarak anılmanın ve maalesef haddini bilmezlerin "gavur" kelimesiyle tanıdığı bir insanın yıkmak zorunda kaldığı duvarları yazıyorum. Kimseyi incitmeden... İncitmeden derken, doğruları yazarak. Ben hiçbir zaman güçlünün yanında olmadım; her zaman haklının yanında oldum. Ben Türk'üm, Müslüman değilim, annem Ermeni, babam Rum. Herkese saygılıyım. Ama dediğim gibi, benim Türklüğümü sorgulayacak adam daha değil, anasından anası doğmadı.

Sahne de sizi en çok etkileyen ya da unutamadığınız, bir anı paylaşabilir misiniz? Malum dergimizin ismi talihsizlik, başınıza gelen talihsiz bir anıyı da bizimle paylaşabilirsiniz.

Başıma tabak gelmişti ve ciddi yarılmıştı yüzüm. Sonra sahneye motosiklet kaskı ile çıkmaya başlamıştım. Böyle talihsiz bir anım var.

Dinleyicilerinizle yıllar içinde kurduğunuz bağ oldukça güçlü. Sizce bu bağın sırrı nedir? İnsanlarla iletişim kurarken nelere dikkat edersiniz?

Dinleyicimle bağım çok güçlü. Tabii ki güçlü olacak; çünkü önce saygı gösteriyorum, sonra da saygıyı bekliyorum ve bu saygıyı görüyorum. 40 yıldır, yaz-kış sahneye ceketsiz çıktığım görülmemiştir. Bu, rahmetli babamın bir sözüne dayanır: “Evladım, giydiğin kıyafet gittiğin yere verdiği değerdir. Sana gelende seni görüp ona göre saygısını ve kıyafetini belirler,” derdi.

Sahnede sadece 2-3 saat Rumca şarkılar söylemek gibi bir amacım yok. Dinleyicim beni çok iyi bilir; türkü de söylerim, hem de iyi söylerim. Türk sanat müziğini de icra ederim, Fransızca da okurum, bildiğim lisanlarda şarkılar söylerim. Şarkı söyleyen bir kişi, sadece ezberleyip okursa o şarkıya ruhunu katamaz. Rumca da okurum, Türkçe de, Fransızca da, Ermenice de, tek tük İtalyanca da. Ama her birini bilerek, söylerim.

Seyirci anlamıyor değil, seyirci aptal değil. Seyirci beni bugünlere getirendir. Sadece İstanbul, Ankara, İzmir'de değil, Avrupa'yı, Amerika'yı bırakın; Şırnak, Erzurum, Antep, Türkiye'nin dört bir yanında saygı görüp, Fedon olarak dinlendim. Ve sevdiğimi hep dile getiriyorum. Belki çok söylüyorum ama ölünceye kadar da söyleyeceğim; sevdiğimi biliyorum.

Günümüzde sektör çok acımasız. Bir çok genç hayallerine ulaşamıyor. Genç müzisyenlere vereceğiniz tavsiyeler nelerdir?

Sektör acımasız diyorsunuz. Evet, doğrudur. Bir fırtına şarkı yapıp yok olan onlarca, yüzlerce sanatçı var. Ben bir şeyin peşindeyim: Hiçbir zaman yinelemek değil, yenilemek peşinde olan bir şarkıcıyım. Bakın, ben 40 yılda 5 albüm yaptım. Millet 40 yılda 100 albüm yapıyor. Benim istediğim şu: Daha iyisini yapamayacaksam, piyasaya ayak uydurmak için "albüm çıkarıp, alalım, aldıralım" demem. Mesela bugün öyle sanatçılar vardır ki benim yaşıma yakın; Vedat Sakman, Bülent Ortaçgil. Bu insanlar yıllardır albüm çıkarır. Albümleri belki öyle milyonlar satmaz ama her sene yirmi bin, otuz bin satar. Çünkü bu adamlar sanatçıdır. Vardır.

KIŞ

Fedon

Şimdi gençlere dönelim. Gençler biraz da bu sosyal medyadan görüyorlar: "Aa, zengin oldu." Ben geçenlerde bir tekne aldım, 1 milyon 400 bin liraya. Manşet: "Fedon 1 milyon 400 bin liraya tekne aldı." Ya ben 62'den beri çalışıyorum. Günde 1 lira biriktirsem, o tekneyi alırım. Sen 2 senede 15 milyonluk araba alana, 4 tane villa alana, efendime söyleyeyim, 5 tane yazlık alana gitmiyorsun da, Fedon'un 1 milyon 400 bin liralık teknesine mi takıldın? Her neyse, bu da araya girdi.

Şimdi şöyle bir şey var: benim görüşüm tabii ki bu. Gençler, bizlere imrenip, "Aa, para, şan, şöhret, kızlar, erkekler, alkışlar..." Önce bir karar versinler, ne olmak istiyorlar? Müzisyen mi olmak istiyorlar, para mı kazanmak istiyorlar, meşhur mu olmak istiyorlar? Görüyorum, televizyonda tanımadığım onlarca genç var. Bir de bu rap olayı çıktı. Onlara da saygılıyım. Ama ben bugün, şu anda bile ekmek yiyorsam, eski şarkılarımla, yeri dolmayan şarkılarla para kazanıyorum. Gençliğin bu hevesini kırmak istemiyorum ama "ticari" tabir edilen, "Çıkayım, ben şöhret olayım" diyenler için yok öyle şey. Yok öyle şey. Şöhret öyle kolay bir şey değil. Önce hakkını vereceksin. 8 mezur ondan çalıp, 2 mezur ondan çalıp şarkı yapacaksın, ondan sonra şöhret olacaksın yahut da büyük yerlerde çıkıp para kazanacaksın. Öyle kolay vermiyorlar parayı adama. Yok mu piyasada? Var. Giriyor stüdyoya, konuşuyor. Albümü çıkıyor, tanıyamıyorsun. Şarkılar "Oo, olamaz böyle bir ses." Ama gene aynı lafı kullanacağım: Ya olduğun gibi görün ya da görüldüğün gibi ol.

Klişe Sorular Bölümü

Fedon, 2024 yılında Mars'a götürülüyor. Bundan sonraki hayatını yalnızca seçtiği bir yemek, bir film, bir albüm ve bir kitap ile geçirecek olsa, bunlar hangileri olurdu?

Geldik son soruya, çok güzel. Uzaya gitsem ne götürürüm? Şimdi bunlar abartı şeyler değil. Çok samimi konuşuyorum.

Bir; kuru soğan, turşu... Bunlar benim soframda bir ıstakozdan ya da bir siyah havyardan daha mühim olan yemeklerdir.

Film olarak ise, aklıma gelen en iyisi Anthony Quinn'in meşhur Zorba filmini yanıma alırdım.

Ses olarak, şarkı ya da albüm olarak Ümit Yaşar, Azer Bülbül ve Ray Charles albümlerini alırdım yanıma.

Kitap dersenez, maalesef pek kitap okuyan bir adam değilim. Ama yanıma alacağım, Ulu Önderim Atatürk hakkında bilmediklerimi öğrenebileceğim bir kitap alırım. Ve gülmeyin, Teksas Tommiks ve Kinova da pazarlarda satılıyor, onlardan bir seri hazırlayıp onları alır giderim.

İlginize çok teşekkür ediyorum. Çok mutlu oldum. Size iyi yayınlar diliyorum. Allahısmarladık!

